

بیمارستان ولیعصر (عج) اقلید

زردی در نوزادان

تدوین: مهناز آقاشری، کارشناس
پرستاری

تاریخ بازنگری: تابستان 1404

تاریخ بازنگری بعدی: تابستان 1408

کدسند: PE/P-PH/039/3

منبع: کتاب نلسون، وونگ

علل و عوامل زردی

زردی طبیعی از 2 الی 3 روزگی ایجاد شده و ظرف یک هفته از بین می‌رود. این نوع زردی مختصر بوده و به دلیل عدم تکامل کبد در هنگام تولد ایجاد می‌گردد و به تدریج با تکامل فعالیت کبد، زردی برطرف می‌شود.

زردی غیرطبیعی می‌تواند به علت عفونت، بیماری کبدی، ناسازگاری خونی نوزاد با مادر و یا نقص آنزیمی و غیره باشد که باید پس از بررسی توسط پزشک اقدامات درمانی لازم به عمل آید در غیر این صورت ممکن است منجر به آسیب‌های غیر قابل برگشت مغزی مثل تشنج، کری عصبی، فلج و یا حتی مرگ نوزاد شود.

علائم زردی غیرطبیعی

- * نوزاد در روز اول تولد زرد شود.
- * گروه خونی مادر منفی و نوزاد مثبت و یا گروه خونی مادر O و گروه خونی نوزاد A و B باشد.
- * سابقه عقب ماندگی، معلولیتو یا تعویض خون به علت زردی در یکی از فرزندان آن خانواده وجود داشته باشد.
- * نوزاد همزمان با زردی دچار تب و بیحالی بوده و یا شیر نخورد.

گاهی بعضی از نوزادان به سرم؛ داروهای خاص یا آنتیبیوتیک نیاز پیدا می‌کنند. در مواردی ممکن است به تعویض خون نیاز باشد، که لزوم آن را پزشک تعیین می‌کند.

✓ نکته: متخصصین انجام آزمایشهای سریع را در

منزل برای امتحان زردی توصیه می‌کنند.

در اتاق با نور کافی فشار ملایمی روی قفسه سینه کودک وارد کنید، اگر هنگام برداشتن فشار، ته رنگ زردی روی پوست باقی بماند با پزشک خود مشورت نمائید. (این روش برای بچه‌های با پوست روشن بهتر عمل می‌کند، برای بچه‌های دیگر، زردی سفیدی چشم یا لثه را چک کنید).

- * به خاطر داشته باشید، زردی و وضعیتی موقتی است که معمولاً بدون هیچ مداخله‌ای به سرعت از بین رفته و اثرات دراز مدت ندارد (مگر موارد شدید).
- * اگر هر گونه تردیدی دارید با پزشک خود مشورت کنید.

تأثیر رژیم مادر در زردی نوزاد

فیزیولوژی ایجاد زردی هیچ ارتباطی با تغذیه مادر ندارد و مادر می‌تواند همه نوع مواد غذایی استفاده کند.

زردی نوزادی بیماری شایع و اکثراً خوشخیم دوره نوزادی است. علت آن وجود رنگدانه های به نام بیلیروبین در خون و بافتهای نوزاد است. این بیماری واگیردار نیست. بروز و یا شدت آن ارتباطی با رژیم غذایی یا عفونت هپاتیت ندارد. به دلیل حساس بودن چشم و ناحیه تناسلی باید این مناطق در طی نوردرمانی پوشیده باشند.

چه چیزی باعث زردی نوزادی می شود؟

زردی در یک نوزاد سالم زمانی اتفاق می افتد که سطح بیلی روبین در خون بالا می رود. بیلی روبین ماده شیمیایی است که در اثر تخریب طبیعی سلول های قرمز پیر تولید می شود و کبد جوان آنها نمی تواند بیلی روبین اضافی را تجزیه و دفع کند.

✓ نکته: هرچه سطح بیلی روبین بالاتر از نرمال می رود، زردی از سر به پایین به سمت گردن و سپس به قفسه سینه پیش می رود تا اینکه در موارد شدید نهایتاً به پنجه پا می رسد.

* زردی فیزیولوژیک معمولاً خطری برای سلامت شیرخواران سالم و رسیده (نه ماهه متولد شده) محسوب نمی شود.

*البته گاهی موارد شدید زردی شامل بیماری کبدی یا ناسازگاری خونی نوزاد با مادر ایجاد می شود.

* نوزادانی که زودتر از موقع به دنیا می آیند کمی بیشتر طول می کشد تا پوستشان صورتی رنگ شود. اما نوزادان طبیعی و سالم در هفته اول حتماً نظیر یک فرشته لپ صورتی به نظر می آیند.

زردی نوزادی چگونه درمان می شود؟

هدف از درمان زردی؛ جلوگیری از رسیدن مقدار بیلی روبین به حدی است که باعث آسیب مغزی در نوزاد می شود. طول درمان در مورد هر نوزادی متفاوت است و به عواملی مانند سن نوزاد، وزن نوزاد، سن حاملگی، گروه خون مادر و نوزاد، رسیده بودن یا نارس بودن نوزاد بستگی دارد.

تاثیر شیر مادر در درمان هیپر بیلی و بیلی روبین

شیرمادر مهمترین و اصلی ترین غذای نوزاد است و هرچه نوزاد بیشتر با شیر مادر تغذیه شود زردی سریع تر ناپدید می شود.

لامپ های مورد استفاده در این درمان با مہتہایی- های معمولی تفاوت دارد.

به دلیل حساس بودن چشم و ناحیه تناسلی باید این مناطق در طی نوردرمانی پوشیده باشند. در طی درمان باید بطور مرتب از نوزاد آزمایش خون بعمل آید. این کار اگرچه خوشایند نیست، ولی ضروری است تا پزشک بتواند در مورد طول درمان تصمیم مناسبی اتخاذ نماید.

در طی درمان به فواصل مختلف مقدار زردی نوزاد چک می شود. ممکن است آزمایشات دیگری نیز لازم باشد. بعد از کاهش مقدار زردی به مقدار بی خطر؛ نوردرمانی قطع نمونه گیری جهت می شود و با فاصله زمانی چند ساعت مجدداً اطمینان از عدم افزایش زردی انجام می شود. گاهی بعضی از نوزادان به سرم؛ داروهای خاص یا آنتیبیوتیک نیاز پیدا می کنند. در مواردی ممکن است به تعویض خون نیاز باشد، که لزوم آن را پزشک تعیین می کند.

عوارض فتوتراپی در درمان زردی نوزاد

فتوتراپی ممکن است اثرات نامطلوبی روی چشم ها و اندام تناسلی، شل شدن مدفوع و اسهال، بثورات روی شکم، گرمادگی زیاد نوزاد و کلافگی وی از گرما، کم آبی بدن و تیره یا برنزه شدن رنگ پوست نوزاد به جا بگذارد در صورتی که به درستی از دستگاه فتوتراپی استفاده نشود.